02/09/2020

2 Σεπ. 1877: Η ημέρα που η Ελλάδα αποχαιρέτησε τον μπουρλοτιέρη

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

“Πενθείτε πάντες οι Έλληνες! Οποίον λείψανον θα προσκυνήσωμεν σήμερον!”

Οι εφημερίδες βγαίνουν με μαύρο πλαίσιο. Σε όλα τα δημόσια κτήρια ανεμίζουν μαύρες παντιέρες. Μια κανονιά πέφτει ανά μία ώρα. Από όλα τα παράθυρα κρέμονται μαύρα πανιά. Η Αθήνα έχει ντυθεί πένθιμα.
Στις 2 Σεπτέμβρη ημέρα Παρασκευή, ένας λαίμαργος Χάρος μπαίνει στο πρωθυπουργικό χωριατόσπιτο και κάθεται σιμά στο κρεβάτι του μπουρλοτιέρη. Ένας σπασμός και το δεξί μέρος του κορμιού του παραλύει από το πρόσωπο και κάτω. Ημιπληγία. Οι γιατροί αποφαίνονται πως δεν έχει σωτηρία. Φτάνουν τα παιδιά του, τα εγγόνια του, οι υπουργοί. Στέκονται όλοι γύρω από το κρεβάτι όπου ο ατρόμητος Κωσταντής των Ψαρρών, που κάποτε ρεζίλεψε τον στόλο του σουλτάνου, τώρα χαροπαλεύει. Κατά τις 8 το βράδυ, αρχίζει ο επιθανάτιος ρόγχος και λίγο πριν τα μεσάνυχτα ο Πρωθυπουργός ξεψυχάει.
Η κάμαρα γεμίζει από τα ξεφωνητά της κυρα Δέσποινας. Όσο να ‘ρθει το πρωί τον κλαίνε οι δικοί του μπα και χορτάσουν την λύπη τους.
Ύστερα, ήρθανε και πήρανε το κουφάρι του γέροντος και το απέθεσαν στο

Υπουργείο Ναυτικών. Ένας γιατρός ανοίγει το γέρικο στήθος τους και βγάζει την καρδιά του ήρωα, την οποία αργότερα φυλάξανε σε μπρούντζινη λήκυθο. Τον ίδιο τον βάζουνε σε ένα μαύρο σεντούκι με δυο χρυσές άγκυρες στις μπάντες. Πάνω απλώνουν τη γαλανόλευκη.
Η κηδεία άρχισε νωρίς τ'απομεσήμερο της Κυριακής 4 του Σεπτέμβρη. Από τη Σταδίου ως την πόρτα του Υπουργείου των Ναυτικών ήτανε παραταγμένος στρατός κι αγήματα με την μπάντα της φρουράς. Βουλευτές, υπουργοί, πρεσβευτές – ένας από την Τουρκία – στρατηγοί, ναύαρχοι, ο βασιλιάς ο ίδιος. Ήσαν όλοι εκεί να αποχαιρετίσουν τον Κωνσταντίνο Κανάρη.

–Ε ρε Κωνσταντή, ποιος να στο 'λεγε όντε ήσουνα μούτσος στη σακολέβα του Μπουρέκα πως θα σε θάβανε με τέτοια παράτα!–

Αξιωματικοί του ναυτικού σηκώνουν το νεκροσέντουκο και αρχινάει η πομπή με ψαλμωδίες. Μπροστά τραβάει ο μητροπολίτης και όλοι οι δεσποτάδες με τα χρυσά τους άμφια. Ακολουθούν αξιωματικοί του πεζικού που κρατάνε σε μαξιλάρες τα παράσημά του. Η πομπή βγήκε στη Σταδίου, πέρασε από Αιόλου, Ερμού και έφτασε στην Μητρόπολη όπου καρτέραγαν η κυρά Δέσποινα και η βασίλισσα Όλγα.
Σαν τελείωσε η νεκρώσιμος, ξεκίνησαν για το νεκροταφείο. Σ' ένα από τα δρομάκια που πάνε στην Πλάκα, καθόταν ο παλιός του σύντροφος, ο ψαριανός μπουρλοτιέρης Νικόδημος, που μαζί του βγήκε στη συφοριασμένη Χίο 55 χρόνια νωρίτερα, άντρες θεριακωμένοι κι ατρόμητοι, αμούστακα παιδιά όλο ενθουσιασμό. Ο Νικόδημος γέρος και άρρωστος πια δεν έβγαινε από το σπίτι. Κείνη τη μέρα όμως σύρθηκε ως την εξώπορτά του, να πει το «έχε γεια» στον καπετάν Κωνσταντή. Κοίταγε να περνάει το λείψανό του και το μνημονικό του γέμισε από άρμενα, μπατάγιες και φλόγες. "Πας κι εσύ, ωρε Κωνσταντή".
Σε λίγο φτάνουνε στον φρεσκοσκαμμένο τάφο. Το κορμί του Κωνσταντίνου Κανάρη έρχεται να γεμίσει την γη, για την οποία τόσο πολύ πάλεψε. Απόκουφα αντηχεί στο νεκροσέντουκο το χώμα που βιαστικά ρίχνουν οι νεκροθάφτες. Πυρ! προστάζει ο επικεφαλής αξιωματικός και τρεις τιμητικές ομοβροντίες και δεκαπέντε κανονιές ταράζουν τη γαλήνη των νεκρών. Σε λίγο η μεγάλη σιωπή κάθεται πάλι στον νιοσκαφτο τάφο του Κανάρη. Ο ήρωας κοιμάται πια τον αιώνιο ύπνο στην αττική γη.
Τώρα πια, μονάχα ένας σταυρός στέκει από πάνω του. Λιτά διαβάζεις ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ, ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ, ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ, ΝΑΥΑΡΧΟΣ. Ας είναι όμως. Άντρες ήδη δοξασμένοι δε γυρεύουν ανούσιες δοξασίες.

Κι εμείς τώρα, καθώς απολαμβάνουμε λεύτερο Αιγαίο, λεύτερο αέρα, λεύτερη πατρίδα στέλνουμε στον πεθαμένο ήρωα τούτον εδώ τον χαιρετισμό.
Γεια και χαρά σου, Κωνσταντή! Τα σκοτάδια του θανάτου εσένα δε θα σε

καταπιούν, καθώς αιώνια θα σε φωτίζουν τρεις λαμπάδες, τα τρία ντελίνια του τυράννου που ‘καψες για τη λευτεριά μας. Γεννήθηκες σκλάβος και φτωχόπαιδο. Πέθανες λεύτερος και πρωθυπουργός. Μα εμείς πάντα θα θυμόμαστε σε σένα τον μπουρλοτιέρη!
ΑΘΑΝΑΤΟΣ!

Κείμενο: Μωραΐτες εν Χορώ
Φωτογραφία: Ο Κωνσταντίνος Κανάρης (Ψαρά, 1793 – Αθήνα, *2 Σεπτεμβρίου* 1877) στο νεκροκρέβατο